

Momenter i den Udvikling, hvori det af mig forelagte Adresseudkast er et Led, fordi jeg anseer det for høist nødvendigt, navnlig for Rigsdagen, at dette vedblivende staaer klart for Alles Bevidsthed. Det vil da erindres, at Rigsdagen traadte sammen paa den Tid, da den høist beklagelige og Landets Interesser i høi Grad compromitterende Ministercrisis, der havde været siden Juli Maaned eller endnu længere, endnu ikke var endt, at Rigsdagen i fuldkommen Tausched ventede til Regjeringen af egen Drift opfordrede den til at modtage Oplysninger om Rigets Stilling og Regjeringens fremtidige Politik i et hemmeligt Møde. Jeg hørte til dem, som paa det Bestemteste holdt paa, at disse Meddelelser skulde modtages saaledes, som de vare tilbudte, — thi at nægte at modtage dem i et hemmeligt Møde vilde have været det Samme som at vise dem fra sig, og at vise disse Meddelelser fra sig, vilde have været det Samme som at erklære, at Rigsdagen var ligegyldig ved disse Forhold og gav Afkald paa enhver endog raadgivende Indvirkning paa deres Ordning (Nei!). Men paa den anden Side har jeg ogsaa udtalt den Overbeviisning, at der meget snart derpaa maatte følge en offentlig Forhandling og en Udtalelse fra Rigsdagens Side. At denne Forventning ikke strax gik i Opsyldelse, havde, som Thinget erindrer, sin Grund deri, at hine Meddelelser endte med et Løfte fra Regjeringens Side om yderligere Meddelelser, og ogsaa med Hensyn til disse oppebiede Thinget meget lange et Skridt fra Regjeringens Side. Løftet er nu indfriet, men, vel at mærke, indfriet derved, at Regjeringen meddeelte, for Tiden ikke at kunne gjøre nogen yderligere Meddelelse. I og for sig har jeg ikke Noget imod den Stilling, at en Regjering, som har en bestemt og fast Plan, vil udføre istedetfor at udtale den; men paa den anden Side maa det være Enhver indlysende, at Spørgsmaalet derved er stillet reent og klart som et personligt Tillidsspørgsmaal (Ja!). Spørgsmaalet er da nu, om Thinget har den ubetingede, den blinde Tillid til Regjeringen, at det kan og vil overantvorde samme, efter eget bedste Lykke at ordne Sagen, eller om Thinget ikke har denne Tillid. Saaledes vilde i en uddannet

constitutionel Stat Spørgsmaalet aabenbart stille sig. Imidlertid drister jeg mig ikke til at stille Sagen paa denne Epidse. Jeg har derfor troet, at det vilde være hensigtsmæssigt at affee fra det reent personlige Spørgsmaal, og derimod, saavidt muligt, at komme til at udtale sig om Sagen, hvilket rigtignok vilde være blevet meget lettere, hvis der fra Regjeringens Side var forelagt en saadan Plan; det vilde da ligefrem være givet, at Thinget maatte udtale sig enten for eller imod, om det vilde antage samme. I hvilken Form det skeer, er naturligtvis ligegyldigt. Jeg har troet, at en Adresse var hensigtsmæssigere end den Form, hvorom der ogsaa kan være Tale, en saakaldet motiveret Dagsorden, fordi en Adresse mere tillader at see bort fra det reent personlige Spørgsmaal, idet den henvender sig til Kongen, og tilstedder en fyldigere Udtalelse end disse korte Sætninger, der let kunne siges enten for Meget eller for Lidet.

Da der for Diebliftet kun er Spørgsmaal om Sagen skal fremmes eller ikke, skal jeg indskrænke mig til de allernødvendigste Oplysninger, som jeg anseer for nødvendige til selve Adressens Forstaaelse. Jeg har da først anseet det nødvendigt, at vi gjøre os selv — og jeg tør vel tilføie ogsaa Regjeringen og Landet — rede for den Stilling, hvori Rigsdagen befinder sig til disse store politiske Spørgsmaal, en Stilling, der aabenbart lider af den samme Uklarhed, som findes i alle vore Forhold. Jeg har i denne Henseende fundet et Bink i de Ord, hvori Throntalen opfordrede Rigsdagen til for Kongen at udtale Folkets „Dusker“ og „Forventninger.“ Det vil maaskee ved første Diekast være forekommet Mange at være en uventet Udtryksmaade ligoverfor en lovgivende Forsamling; men jeg troer, det dog vil være blevet Enhver klart, at den forsaavidt er correct, som vi ikke repræsenterer det hele Monarki, og altsaa i Sager, der angaae dette i sin Heelhed have mindre Magt, men da ogsaa mindre Ansvar, end der i andet Fald vilde have paahvilet os. Men paa den anden Side vil Regjeringen sikkert heller ikke overse, at om vi end kun repræsenterer en Deel af det hele Monarki, saa er det dog den Deel, som nu i flere Aar har maattet gjøre